

zaaknummer 2010T126

19 december 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven.

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig
Hart van Jezus

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 augustus 2013. Op 5 september 2013 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Op 26 november 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en werd vergezeld door zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van den Bogaard, voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen [naam], plaatsvervangend overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Baetens, voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Op [datum] is de vader van klager na een lang ziekbed gestorven. Voorafgaand aan het overlijden van vader kwamen er geestelijken over de vloer. Dit was na het overlijden van vader ook het geval. Aangeklaagde kwam ook bij het gezin op bezoek.

Klager herinnert zich aangeklaagde als een klein dik mannetje dat naar sigaren stonk. Hij droeg een pij.

Aangeklaagde kwam iedere ochtend, na het opdragen van de mis, bij de moeder van klager in de keuken de krant lezen en een kop koffie drinken. Aangeklaagde wilde dat de zussen van klager zich met ontbloot bovenlijf in de keuken in het bijzijn van aangeklaagde gingen wassen. De zussen van klager waren op dat moment ongeveer 20 jaar oud. Iedereen waste zich altijd in de keuken. De moeder van klager liep er ook rond. Zij schonk de koffie in voor aangeklaagde. Ze zei er niets van dat de zussen van klager zich van aangeklaagde in zijn bijzijn moesten wassen. Als aangeklaagde iets zei, hielp het niet om te protesteren, het moest toch gebeuren.

Als aangeklaagde koffie had gedronken en de krant had gelezen, moest klager aangeklaagde begeleiden naar het Missiehuis, zogenaamd om de krant weg te brengen. Hier vond het misbruik vervolgens plaats. Klager moest dan stiekem met aangeklaagde mee naar het toilet. De toiletten bevonden zich aan de achterzijde van het Missiehuis. Op het toilet deed aangeklaagde de knoopjes van zijn pij open en stopte zijn penis in de mond van klager. Klager moest zuigen totdat aangeklaagde klaar kwam. Als aangeklaagde was klaargekomen veegde hij het sperma van de mond van klager af en dan kon klager naar school gaan. Er waren meerdere toiletten naast elkaar. Soms kon klager een andere broeder horen die van het toilet kwam. Er werd niet gesproken. Soms zei aangeklaagde 'goed gedaan' of 'ga nu maar naar school'.

Klager moest dan vertrekken via de achteringang van het gebouw. De school lag in de straat bij de vooringang.

Direct al de eerste keer dat klager aangeklaagde naar het Missiehuis moest begeleiden vond dit misbruik plaats. Het misbruik vond gedurende een periode van ongeveer anderhalf jaar plaats. Het gebeurde soms een keer per week, soms gebeurde het niet en soms gebeurde het meerdere keren per week. Het misbruik heeft geduurd totdat aangeklaagde plotseling werd overgeplaatst. Dit was rond 1953.

In zijn klaagschrift heeft klager een aantal jaartallen genoemd met grote zekerheid. Klager heeft betoogd dat zijn vader is overleden in [jaar]. Later bleek dat de vader van klager is overleden op [datum]. Klager is van mening dat hij de jaartallen door elkaar heeft gehaald, omdat het lang geleden is gebeurd en dat het ziekteproces van vader langdurig en emotioneel was. Hierdoor haalt hij wellicht verschillende jaartallen door elkaar. Klager is er wel van overtuigd dat de naam van aangeklaagde klopt.

2.2. Klager heeft nooit met iemand over het misbruik durven praten. Pas in 1992, nadat klager een ernstig hartinfarct had gehad, heeft hij zijn vrouw verteld over het seksueel misbruik dat hem was overkomen. Ongeveer tien jaar geleden heeft hij zijn beide zonen en een goede vriend verteld over het misbruik dat hem is aangedaan.

In het jaar dat het misbruik aanving is klager blijven zitten op de lagere school.

Klager had als puber geen vriendinnetjes. Zijn brommer was zijn beste vriend. Na zijn diensttijd werd een auto zijn beste vriend. Klager ging nauwelijks met vrienden op stap.

In 1968 leerde klager zijn vrouw kennen en in 1970 is hij met haar getrouwd.

Klager denkt dat zijn hartinfarct verband houdt met de onverwerkte gevoelens uit zijn kindertijd vanwege het seksueel misbruik. Klager maakt zich er erg druk om dat hij zo stom is geweest om het seksueel misbruik toe te laten. Klager heeft er in zijn werkzame leven geen last van gehad.

Wel kan klager zich herinneren dat hij het erg moeilijk vond om na het misbruik de klas in te gaan.

2.3. Klager hoopt dat het als een opluchting zal voelen om zijn verhaal naar buiten te brengen en dat het zal bijdragen aan zijn verwerking. Ook hoopt klager dat hij een compensatie zal kunnen ontvangen voor het hem aangedane leed.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De heer Baetens heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht in de archieven van de Congregatie. Daar klager ook zich ook al bij de Commissie Deetman had gemeld, heeft de Commissie Deetman in het kader van haar onderzoek ook onderzoek gedaan in de archieven van de Congregatie. Uit dit archiefonderzoek blijkt dat aangeklaagde in de periode [datum]-[datum] in [plaats] werkzaam was als leraar in het bijzonder lager onderwijs.

Aangeklaagde was in de periode [datum]-[datum] geplaatst in [plaats].

De onderzoekers van de Commissie Deetman vroegen zich destijds af of de door klager bedoelde pleger wellicht niet aangeklaagde was maar een ander.

In opdracht van de provinciaal overste is nogmaals onderzoek gedaan in het archief. In vergaderstukken uit [jaar] wordt de naam van aangeklaagde genoemd in verband met gerezen moeilijkheden op de school waar hij werkzaam was. De moeilijkheden werden niet gespecificeerd. Aangeklaagde heeft zelf ontslag genomen. Hij is in [jaar] rector in een bejaardenhuis in [land] geworden.

Hoewel er geen reden is om te twijfelen aan de oprechtheid van de beleving van klager, roept de klacht dermate belangrijke vragen op dat de aannemelijkheid van het seksueel misbruik ter discussie staat. Daarnaast bestaat het 'steunbewijs' in feite uit het relaas van klager. Gezien het vorenstaande lijkt de klacht te veel vragen open te laten, waardoor deze niet voldoende aannemelijk kan worden geacht om een advies tot gegrondverklaring te rechtvaardigen.

Ter zitting verklaart [naam] dat aangeklaagde niet in een Missiehuis verbleef maar in een Noviciaat. [Naam] verklaart dat de beschrijving die klager heeft gegeven van de toilethokjes klopt. Ook overige omschrijvingen door klager zijn herkenbaar voor [naam].

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende een periode van anderhalf jaar aangeklaagde gemiddeld een keer per week in een toilethokje in het Noviciaat te [plaats] oraal heeft moeten bevredigen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van de echtgenote van klager die verklaard heeft dat klager haar in 1992 heeft verteld dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde. En door de verklaringen van de zonen van klager die verklaren respectievelijk 10 en 12 jaar geleden te hebben gehoord dat hun vader seksueel is misbruikt door aangeklaagde.

Tevens hecht de Klachtencommissie waarde aan de verklaring van de zus van klager die verklaard heeft dat aangeklaagde bijna iedere ochtend koffie kwam drinken en dat zij en haar zus zich in zijn aanwezigheid moesten wassen.

Tenslotte blijkt uit de verklaring van de heer [naam] dat aangeklaagde regelmatig bij de familie van klager op bezoek kwam.

Door mr. Baetens is betoogd dat er te veel vragen open blijven om tot een gegronde verklaring te komen.

De Klachtencommissie realiseert zich dat klager vanaf het begin bijzonder stellig is geweest in de door hem genoemde jaartallen. De Klachtencommissie hecht in dit geval minder aan de genoemde jaartallen nu gebleken is dat klager zelfs het jaartal van overlijden van zijn vader niet goed had onthouden. Klager was ten tijde van het langdurige ziektebed van zijn vader nog jong. Het lange ziektebed en daaropvolgende verlies van zijn vader op zo'n jonge leeftijd is zonder twijfel bijzonder traumatisch geweest voor klager. De Klachtencommissie acht het denkbaar dat klager gezien voornoemde omstandigheden klager, de gebeurtenissen niet goed plaatst in de tijd. Echter wel staat vast dat aangeklaagde tijdens het ziektebed van de vader in [plaats] verbleef en dat hij regelmatig bij de familie van klager over de vloer kwam.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven à acht jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegronde verklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een gegronde verklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 december 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. L. Erfstemeijer en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.